

УДК 338.246.8

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ : СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Автор – Богдан Зимогляд¹,

здоб. ступ. PhD спец. 051 «Економіка», гр. ЕК-22а

Науковий керівник – д. е. н., проф. І. В. Поповиченко²

¹zymohliad.bohdan@365.pdaba.edu.ua, ²popovychenko.iryana@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Відновлення та розвиток повоєнної України потребує взяти під увагу кілька соціально-економічних та управлінських аспектів:

Розвиток інфраструктури. Україна потребує значних інвестицій у транспортну, енергетичну та інші галузі.

Залучення інвестицій. Україна потребує значних інвестицій для повоєнного відновлення, на кшталт «Плана Маршалла» після Другої світової війни, а також для забезпечення розвитку економіки та соціального зростання. Відомо, що план Маршалла досягав обсягу 5 % ВВП США 1948 року, переважно гранти, а не кредити [1]. Уряд має розвивати привабливість України для інвесторів, стимулюючи бізнес-клімат та зменшуючи бюрократичні бар'єри.

Сучасність: Сума, якою оцінюється план відновлення України, презентований українським Урядом у швейцарському Лугано 04.07.2022 р., склала близько 750 млрд дол. [2], і ця сума не включає витрати на оборону та безпеку держави. «План Маршалла» для України передбачає відновлення зруйнованої війною інфраструктури та побудову нових, більш ефективних, сучасних та екологічних споруд. План містить 15 національних програм в різних секторах економіки та суспільного життя, які мають бути реалізовані протягом 10 років, починаючи з 2022 року:

1. Оборона та безпека (близько 50 млрд дол.).

2. Інтеграція з ЄС (до 1 млрд дол.). Програма передбачає синхронізацію українського та європейського законодавств.

3. Довкілля та сталий розвиток (близько 20 млрд дол.). Відновлення солевих шахт у селі Солотвино, скорочення Чорнобильської зони відчуження, будівництво комплексів з переробки побутових відходів, природних парків, екодуків та центрів реабілітації диких тварин.

4. Енергетична безпека (близько 130 млрд дол.). Інвестиції у розвиток енергетичної безпеки, включаючи будівництво електростанцій на

відновлювальних джерелах, створення інфраструктури для виробництва «зеленого» водню.

5. Бізнес-середовище (близько 5 млрд дол.). У межах програми реалізовуватимуться проєкти з дерегуляції та цифровізації взаємодії бізнесу з державою.

6. Доступ до фінансування (близько 75 млрд дол.). Страхування інвестиційних проєктів від військових ризиків, державні гранти та програми із зниження процентів за кредитами на період війни та після її завершення, підтримку капіталу банків, стимулювання іпотечного кредитування, створення банку розвитку на базі держбанку.

7. Макрофінансова стабільність (60–80 млрд дол.). Залучення коштів на покриття дефіциту держбюджету.

8. Сектори з доданою вартістю (близько 40–50 млрд дол.). Розвиток сільського господарства, виробництво меблів, машинобудування, металургія та ІТ. Мета – розвиток переробки та відхід від сировинної моделі економіки.

9. Логістика та сполучення (120–160 млрд дол.). Планується диверсифікація експорту та відновлення інфраструктури через будівництво залізничної колії європейського зразка, транскордонні агросховища і термінали, автомобільні пункти пропуску з ЄС, ремонт доріг та аеропортів.

10. Модернізація регіонів та житлового будівництва (150–250 млрд дол.). Підвищення енергоефективності житлових будинків, будівництво нових та ремонт пошкоджених будинків, модернізація систем водопостачання, водовідведення та опалення, оздоблення будинків. Фахові економісти та інженери мають розробити техніко-економічне обґрунтування для відновлення, реконструкції та будівництва будівель з використанням енергоефективних технологій та рециклінгу матеріалів зруйнованих війною будівель.

11. Сучасна соціальна інфраструктура (30–35 млрд дол.). Модернізація соціальних об'єктів відповідно до принципів енергоефективності та безбар'єрності, відновлення зруйнованих об'єктів, зведення індустріальних парків.

12. Освіта (до 5 млрд дол.). Оновлення ІТ-програм для п'яти провідних університетів, реформа «Нова українська школа», інвестиції в створення дослідницьких центрів в університетах.

13. Охорона здоров'я (до 5 млрд дол.). Запуск національної програми підтримки психічного здоров'я людей, які постраждали від війни, створення цифрових сервісів.

14. Культура та спорт (15–20 млрд дол.). Проєкти з відновлення зруйнованих закладів культури, музеїв, меморіалів, культурних центрів та ДЮСШ, розвиток цифрової культури та кіно.

15. Соціальна підтримка та міграційна політика (до 7 млрд дол.). Запровадження другого рівня пенсійної системи, програми інтеграції ветеранів, програми забезпечення доступу до житла.

Щодо стимулювання іпотечного кредитування: Міністерство розвитку громад та територій України внесло зміни до Порядку надання довгострокових пільгових кредитів молодим сім'ям або самотнім молодим громадянам для будівництва та придбання житла. Кредит можна оформити під 7 % річних з першим внеском 6 % від вартості житла. Кредит можуть отримати молоді люди віком до 35 років та вчені до 40 років на термін до 20 років [3].

Соціальна програма «Безбар'єрність», ініційована та підтримана першою леді Оленою Зеленською, спрямована на вирішення нагальних соціальних потреб внутрішньо переміщених осіб через війну в Україні. Метою програми є надання тимчасового житла тим, хто залишився без даху над головою через війну. Програма реалізується в рамках проекту «Інтегрований розвиток міст в Україні II», що фінансується урядами Німеччини та Швейцарії [4].

Отже, ефективне управління економікою країни зараз та у повоєнний час, залучення інвестицій, підтримка підприємництва, створення нових робочих місць та забезпечення соціального захисту вразливих груп населення є основою для майбутнього сталого розвитку України.

Список використаних джерел

1. Журнал Forbes Ukraine. [Електронний ресурс]. URL: <https://forbes.ua/ru/war-in-ukraine/uspikh-indonezii-chi-klasichniy-plan-marshala-shcho-ukraini-potribno-znati-pro-svitoviy-dosvid-vidbudovi-pislya-voen-ta-katastrof-06112022-9501>
2. Українська правда. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2022/07/5/688861/>
3. Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.molod-kredit.gov.ua/>
4. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/albom-bezbaryernih-rishen-mistyt-porady-z-oblashtuvannya-dostupnyh-pryhystkiv/>